Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

2009 m. rugsėjo 11 d. Nr. 34 (864)

Įamžintas dar vienas mūsu skaudžios praeities laikotarpis

Rugpjūčio 29 dieną Kryžių kalne Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis aukojo šv. Mišias Pranciškonų vienuolyno koplyčioje ir pašventino kryžių, pastatytą trilogijos „Sibiro Alma Mater“ užbaigimo proga. Šis leidinys, remtas Šiaulių pedagoginio universiteto ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro, papildė mūsų tautos istoriją ir parodė, kokiomis sąlygomis ir kaip ryžtingai siekė mokslo aukštumų lietuvių jaunimas, pokario metais atsidūręs tremtyje. Ši trilogija buvo sudaryta 1941 metų tremtinio Romualdo Baltučio iniciatyva ir kasdieniu darbu. Leidinio sudarytojas patyrė kliūtis į mokslą, tačiau baigė Tomsko politechnikos institutą ir šiuo metu darbuojasi pagal įgytą specialybę gimtajame krašte. Rengiant šį didelės apimties darbą redaguodama tekstus talkino Kazimiera Bertulienenė ir dailininkė Aldona Traškienė.

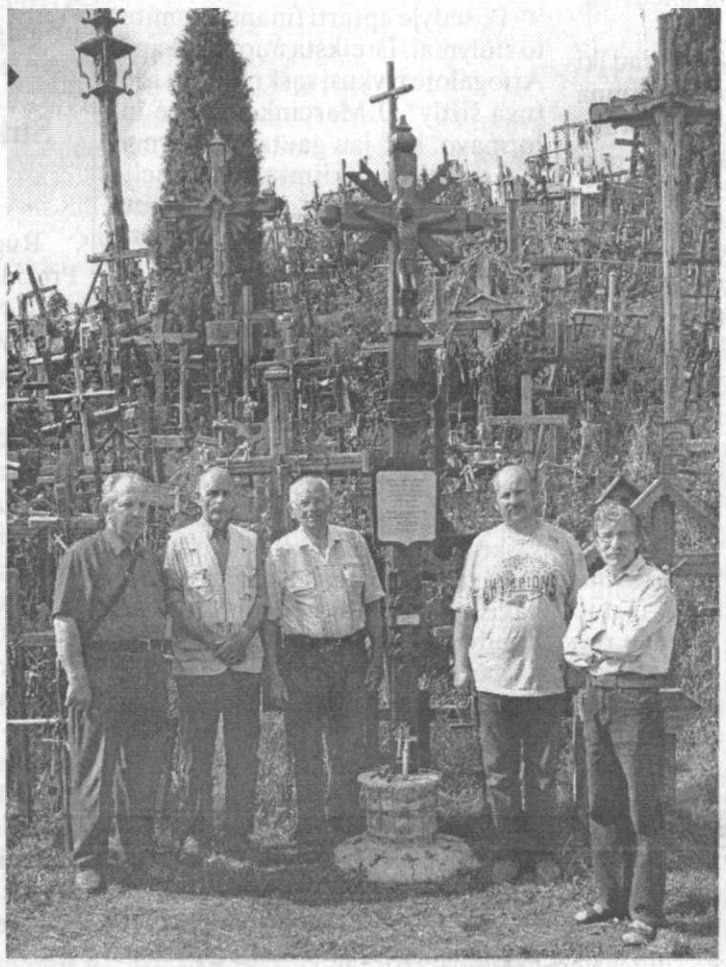

Kryžių kalne leidinio „Sibiro Alma Mater“ bendraautorių kryžius. Trečias iš kairės – trilogijos „Sibiro Alma Mater“ sudarytojas Romualdas Baltutis

Ne atsitiktinai šį paminklą, pastatytą leidinio „Sibiro Alma Mater“ bendraautorių lėšomis Kryžių kalne, papuošė užrašas: „Lietuvos šviesuoliams, mūsų mokytojams, seneliams, tėvams, broliams ir sesėms, patyrusiems Sibiro šaltį. Dėkingi už išsaugotas gyvybes, dvasines vertybes, Lietuvių kultūrą ir kalbą. Knygų „Sibiro Alma Mater“ trilogijos bendraautoriai, Sibiro, Lietuvos, Europos, Amerikos, Australijos mokyklų absolventai“. Ateinančioms kartoms kryžiaus pamate, nerūdijančio plieno kapsulėje, buvo užmūrytas aktas su jo atsiradimo istorija. Ši istorinė trilogija ir jos leidybą vainikuojantis kryžius ne tik pasakoja apie sąlygas, kokiomis buvo siekiama mokslo, bet yra ir iššūkis mūsų jaunajai kartai – mokslo sėkmę lemia ne švietimo sistemos reformos, bet asmeninės pastangos ir iniciatyva.

Vytautas GULIOKAS

Šiluvoje melstasi už Lietuvos karius ir partizanus

Rugsėjo 8–15 dienomis vyksta Didieji Šilinės atlaidai. Pirmoji jų diena skirta Lietuvos kariuomenei ir partizanams. Šiluvoje rengiamų Švč. Mergelės Marijos gimimo atlaidų Kariuomenės ir partizanų dieną šv. Mišias už Lietuvos kariuomenės karius, savanorius, partizanus, šaulius aukojo arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. Mišiose dalyvavo krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė, Lietuvos kariuomenės vadas generolas majoras Arvydas Pocius, kiti ministerijos ir kariuomenės atstovai, kariai, Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos choras „Kariūnas“, Karinių oro pajėgų orkestras ir Garbės sargybos kuopos kariai, taip pat Laisvės kovotojai, jų rėmėjai ir ryšininkai.

Tą pačią dieną Raseinių r. Gruzdiškės kaime buvo pašventintas paminklas nužudytų pasipriešinimo kovų dalyvių atminimui.

1944–1953 m. Raseinių apskrities kalėjime buvo kalinami Raseinių ir kitų apskričių gyventojai, priešinęsi sovietiniam režimui. Iškankintų ir nužudytų kovotojų, partizanų, jų rėmėjų kūnus enkavėdistai sumesdavo į karo metu išsprogdintus apkasus ir užkasdavo. Prasidėjus Lietuvos Atgimimui buvusių tremtinių, politinių kalinių, partizanų iniciatyva ši vieta buvo paženklinta pašventintais kryžiais, o šiemet Raseinių savivaldybė nužudytųjų atminimą pagerbė pastatydama paminklą.

Paminklą pašventino Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, sveikinimo žodį tarė krašto apsaugos ministrė R. Juknevičienė, žuvusiųjų atminimą šūvių salvėmis pagerbė Lietuvos kariai.

„Tremtinio“ inf.

Kariuomenės ir partizanų diena Šiluvoje

Edmundas SIMANAITIS

Justitia fundamentum regnorum est

(Teisingumas yra valstybių pagrindas, lot.)

Didžioji posovietinės visuomenės problema

Europarlamentaras, pirmasis Antrosios Lietuvos Respublikos vadovas V. Landsbergis, analizuodamas Lietuvos vidaus politikos raidą, įžvelgė grėsmę demokratijai: „Kalbame, ir jau ne pirmą kartą, apie biurokratijos saulėlydį. Tai lėtas gamtos reiškinys, o nomenklatūra per trumpą laiką pasirengė kovai, eina į revanšą ir galimą galutinį demokratijos saulėlydį. (...) Matau, kad yra suformuotas trikampis aljansas prieš parlamentinę demokratiją. Jo dedamosios dalys pakankamai aiškios. Kompartijos ir komjaunimo elito, išėjusio į verslą ir viršininkus, nomenklatūra. Ji niekur nedingo.“ („Lietuvos žinios“ 2009-05-26“)

Ji ir dingti negalėjo. Tai buvo didžioji to meto problema. Valstybingumas buvo atkurtas okupacijos metais, rizikos sąlygomis, kai Kremlius mėgino ultimatumais priversti atsisakyti valstybingumo atkūrimo ir laukti, kol koks nors „sovietas“ Maskvoje nutars, kokiomis sąlygomis bus (ne)leidžiama ištrūkti iš „narvo“. Reikia džiaugtis ir didžiuotis, kad Atgimimo metais šalies vadovybė ir piliečių visuomenė gebėjo išvengti provokacijų, išsaugoti atkurtą valstybingumą ir žemių vientisumą.

Sovietiniai teisėjai tikriausiai *in corpore* išliko ir tapo Lietuvos Respublikos teisėjais. Tik teismo posėdžių salėse Temidės tarnai dabar vilki togas, o okupacijos meto herbą pakeitė Vytis. Teisėjų patirtis ir mąstysena atkurtos laisvės sąlygomis keitėsi. Kokiu mastu tai vyko – svarstytinas reikalas.

„Teisėjų partijos“ keliamas pavojus

„Kagiebinė nomenklatūra, kuri šešėlyje laukia revanšo ir atsikovoja pozicijas per trečiąją nomenklatūrą – tai sovietinė teisėjų nomenklatūra. Štai trikampis, ir jis veikia vis darniau. Pastaroji – sovietinė teisėjų nomenklatūra – kilo jau seniau ir stiprinosi kaip uždara autoritarinė partija, pati save formuojanti, susistatanti į postelius,“ – rašo V.Landsbergis (žr.t.p.).

Prieš kurį laiką žiniasklaidoje pasirodė žinučių apie kontraversišką Konstitucinio Teismo (KT) sprendimą, kuriuo ši teisės institucija lyg ir save išskiria iš piliečių visuomenės. Jei sunkmečiu tam tikri atlyginimų apribojimai taikomi visiems piliečiams, tai nejaugi KT pareigūnams – ne? Kuo jie ypatingi ir kodėl jiems taikomos išimtys? Tokie vyksmai sistemoje kelia nepasitikėjimą teismais. Piliečių visuomenė dėl to pagrįstai nerimauja.

Kiekvienam raštingam žmogui absoliučiai aišku, ką reiškia 139 str. formuluotė: „kiekvienas pilietis privalo atlikti karo tarnybą“. Ministras, sustabdęs Konstitucijos veikimą, ir nutraukęs šaukimą į kariuomenę savo ar klano valia, turėtų būti atleistas iš valstybės tarnybos nedelsiant, kaip nepateisinęs pasitikėjimo. Argi šiuo atveju reikia laukti KT sprendimo?

(keliama į 2 psl.)

Posėdžiavo valdybos

Rugsėjo 5 d. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos (LPKTS) būstinėje įvyko Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos (TS-LKD PKTF) valdybos posėdis. Pagrindinis posėdžio klausimas – PKTF valdybos pirmininko rinkimai. Daugumos balsais PKTF valdybos pirmininku buvo išrinktas Algirdas Blažys.

Posėdyje patvirtinta darbo grupė PKTF statutui tikslinti. Ją sudaro: Edvardas Strončikas, Aniceta Grikšienė, Loreta Kalnikaitė, Ona Tamošaitienė.

TS-LKD PKTF pirmininkė, Seimo narė Vincė Vaidevutė Margevičienė aptarė politines aktualijas. Ji teigė, kad „Sodros“ situacija yra itin nemaloni – biudžetas nusmukęs iki 1996 metų lygio, o išlaidos liko 2008 metų lygio.

TS-LKD PKTF tarybos pirmininkas, Seimo narys dr. Arvydas Anušauskas apgailestavo, kad valstybė neturi prioritetinių sričių, finansavimas mažinamas net nacionaliniam saugumui. Pastaruoju metu išryškėjo kai kurios mūsų valstybės problemos, patiriamas politinis spaudimas, apie Lietuvą skleidžiama dezinformacija, kuria siekiama įvairiausių tikslų. A.Anušauskas teigė, kad prasidėsiančioje Seimo rudens sesijoje liustracijos įstatymo svarstymas bus prioritetinis.

Ilgametis LPKTS ir TS-LKD PKTF pirmininkas dr. Povilas Jakučionis įvardijo Politinių kalinių ir tremtinių frakcijai svarbiausius klausimus: 1) liustracijos įstatymas; 2) LLKS partizanų Deklaracijos signatarų statuso prilyginimas Kovo 1-osios Akto signatarų statusui; 3) Baudžiamojo kodekso pakeitimas dėl baudžiamosios atsakomybės už partizanų šmeižimą; 4) teismų įstatymas.

P.Jakučionis apgailestavo, kad iki šiol apie du tūkstančiai stribų gauna nukentėjusiojo nuo okupacijos valstybinę pensiją ir siūlė, kad Antrojo pasaulinio karo veteranai gautų atskirą pensiją, o ne nukentėjusiojo nuo okupacijos. Jis teigė, kad nieko nedaroma dėl partizanų vadaviečių Mėnaičiuose ir Balandiškiuose atstatymo, „Laisvės“ paminklo Lukiškių aikštėje pastatymo ir sovietinių skulptūrų nuo Žaliojo tilto nuėmimo.

P.Jakučionis pasidžiaugė patriotine „LiJOT“ veikla – finansiškai sunkiu metu surengtos net dvi ekspedicijos į Sibirą.

Seimo narys, Seimo Pasipriešinimo okupaciniams režimams ir nuo okupacijų nukentėjusių asmenų reikalų ir teisių komisijos pirmininkas prof. Arimantas Dumčius informavo, kad Komisijoje įteisinta visuomeninė taryba, kurios pirmininku išrinktas Povilas Jakučionis.

* * *

Tą pačią dieną posėdžiavo ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos valdyba. LPKTS valdybos pirmininkė Jūratė Marcinkevičienė perskaitė valdybos darbo ataskaitą. Ji informavo, kad pasikeitė Marijampolės filialo valdybos pirmininkas – juo tapo V.Agurkis. Perregistruotas Ignalinos filialas, valdybos pirmininkas J. Sarulis.

Posėdyje aptarti finansų komiteto siūlymai. Išreikšta nuomonė apie Ariogaloje įvykusį sąskrydį „Su Lietuva širdy“. J.Marcinkevičienė informavo, kad jau gautas atsakymas į Ariogaloje priimtą rezoliuciją „Dėl sunkmečio ir neatidėliotinų darbų“ (spausdinsime kitame „Tremtinio“ numeryje).

Valdybos nariai informuoti apie rugsėjo 18 d. įvyksiantį žygį Didžiosios Kovos apygardos partizanų takais maršrutu Ukmergė–Jonava.

Nors parengta turininga programa, šiais metais dėl lėšų stygiaus Lietuvos švietimo sistemoje, LPKTS neorganizuos Jaunesniosios kartos sąskrydžio, kuris ankstesniais metais būdavo rengiamas Pakruojo r. Kreivakiškyje, pernai – Kauno r., Raudondvaryje. Šis sąskrydis orientuotas į gausų moksleivių ir jaunimo organizacijų dalyvavimą.

„Tremtinio“ inf.

Justitia fundamentum regnorum est

(Teisingumas yra valstybių pagrindas, lot.)

(atkelta iš 1 psl.)

O teisėjai, patys sau susikūrę išimtį, ar nenusipelno to paties? Juk ir romėnų teisėje buvo laikomasi principo – niekas negali būti teisėju savo paties byloje.

Sukurti teisinę sistemą skaidrią, atvirą, lygią visiems

Rugpjūčio 10 dieną Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė priėmė Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos prie Teisėjų tarybos ir Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos bei Nacionalinės teismų administracijos vadovus ir narius. Žiniasklaidoje buvo skelbta, kad Prezidentė įžvelgia, jog „nepateisinamai mažas pasitikėjimas teismais trukdo sukurti skaidrią, lygią visiems teismų sistemą.“

Todėl Valstybės Vadovė sieksianti sukurti skaidrią, atvirą, lygią visiems ir kiekvienam teismų sistemą.“ Kaip ir buvo tikėtasi, Prezidentė skirs dėmesio ne tik teisėjų profesinei patirčiai, bet ir „padorumui, moralei ir garbei.“ Taigi bus keliami griežtesni reikalavimai kandidatams, siekiantiems užimti laisvas teisėjų ir teismų pirmininkų vietas. Reikia tikėtis, kad bus atsižvelgta į žiniasklaidoje skelbtas žinias apie teisėtvarkos sistemos spragas ir nepakankamai veiksmingą teisėjų savitvarką. Temidės tarnams turėtų itin rūpėti teisėjų luomo garbė.

Gyvas istorinio teisingumo poreikis

Sovietmečiu Laisvės kovotojus, jų ryšininkus ir rėmėjus, taip pat ir disidentus teisė dažniausiai iš Rusijos atkelti represinių struktūrų baudėjai, didžiąja dauguma mažaraščiai, tačiau aklai ištikimi genocido politikos įgyvendintojai. Teismo farsas vykdavo tik okupanto kalba. „Užakinis“ „teismas“ (osoboje soveščanije – ypatingasis pasitarimas, rus.) štampuodavo nuosprendžius pagal trafaretą. Šis baudėjų kontingentas, matyt, didele dalimi pasitraukė iš Lietuvos. Tačiau būtų tikslinga sudaryti enciklopedinį sovietinio genocido vykdytojų žinyną. Kadangi genocido nusikaltimams netaikomi senaties terminai, tokio žinyno reikalingumas tiesiog būtinas.

Sovietmečiu radosi lietuvių, baigusių teisės mokyklas, kurie taip pat dalyvavo politinėse bylose. Tokie asmenys turėtų būti šalinami iš teisėjų korpuso. Jų asmeninę kaltę turėtų įvertinti įstatymo nustatyta tvarka LR teisingumo institucijos. Matyt, buvusius politinius kalinius ir tremtinius vienijančios organizacijos galėtų, o gal turėtų pareikšti argumentuotą nuomonę šiuo klausimu? Tai palengvintų Respublikos Prezidentei apsispręsti formuojant teisėjų korpusą.

Vilius BRAŽĖNAS

Apie CŽV kalėjimus ir ABC ašaras

Gyvename ne pirmus ir ne paskutinius šeimai, tautai ir žmonijai lemtingus laikus. Todėl tautos vadovams ir kiekvienam savai aplinkai darančiam įtaką inteligentui privalu žinias prasijoti pro logiškos kritikos ir istorinės tikrovės rėtį. Gal galėtume lengviau susivokti kažkieno tyčia ar atsitiktinai išpučiamuose ir iš informacijos akiračio nepaleidžiamuose įvykiuose, jei naudotume ne vien „žiniasklaidą“, bet ir „žinių visumą“ (pagal DLK žodyną) – žiniją.

Lyg neturėtume Lietuvai tikrai svarbių reikalų, kažkas mus verčia veik visą dėmesį atkreipti į CŽV (JAV Centrinės Žvalgybos Agentūros) tariamus nusikaltimus žmogaus teisėms ir LR suverenitetui – neva atskraidinami (vargšai?) teroristai į slaptus mūsų teritorijos kalėjimus.

Štai du žvilgsniai („iš kitos pusės“) į tą reikalą.

Pirmas – CŽV lėktuvai ir teroristai. JAV lėktuvų pilna Lietuvos, kaip NATO narės, padangėje ir žemėje. Pasipiktinusieji turėtų pasižvalgyti Šiaulių oro uoste. Kad JAV (ir kitų NATO narių) naikintuvai Lietuvos padangėje apsaugo mus nuo „Putino uogelių“, ko gero džiaugiasi nuo rimtų bėdų mus nukreipdami, silpninantieji triukšmadariai.

Antras reikalas – Lietuvos Respublikoje slapti kalėjimai teroristams (pagal JAV ABC TV tinklą ir mūsiškius „žmogaus teisių“ gynėjus) – dar įdomesnis. Jei tai būtų teisybė, ir man nepatiktų pirmiausia todėl, kad terliojamasi su „žmogaus teises“ praradusiais „nežmogiais“. Ar galime vadinti žmonėmis tuos, kurie turgavietėse bombomis žudo vargšus žmones, daugiausiai ten apsipirkti atėjusias neturtingas moteris su vaikais, net nežiūrint į vieną kitą „grąšį“ užsidirbti bandančius pardavėjus. Ar galima vadinti žmonėmis fanatikus, per „religiją“ galios siekiančius talibus, sprogdinančius Afganistano mokyklas mergaitėms, norinčioms išmokti skaityti ir rašyti, kad taptų visaverčiais žmonėmis?

Kitas, jau karinis, klausimas apie Gvantanamo ir kitus kalėjimus. Mano supratimu, pagal Ženevos konvenciją, kautynėse suimtas ginkluotas civilis nelaikomas karo belaisviu ir sušaudomas vietoje. Todėl ir Lietuvos partizanai, kiek įmanydami, tarptautine teise remdamiesi, dėvėjo Lietuvos karių uniformas, nors buvo žinoma, kad nei teroristinės Maskvos pareigūnai, nei jų okupuotos tautos išdavikai tarptautinių normų nebojo. Antraip jie, susidėję su rudaisiais socialistais – naciais, nebūtų užpuolę Lenkijos ir užgrobę kitų kaimynių teritorijų.

Daug metų sekiau JAV žinijos (žiniasklaidos) melo malūno girgždėjimą, tačiau nė karto neteko girdėti užsimenant apie slaptas sovietų okupanto nukankintų bei kitaip nužudytų lietuvių kapavietes. Dabar galėtų ABC ašarojančioms žurnalistėms tai priminti ne tik Lietuvos, bet gal ypač užsienio lietuviai. Deja, KGB aukas vežė sunkvežimiais, o ne lėktuvais.

Ne be pagrindo „viskam atviras“ JAV prezidentas Barakas Sadamas Obama prezidento rinkimų vajaus metu staiga liko tik Barakas (be Sadamo) Obama. Mat jo bendravardis Sadamas pasižymėjo priešų kankinimu, žudynėmis ir net masiniu kurdų kaimų ir miestelių iššudymu nuodingomis karinėmis dujomis ir medžiagomis. Tad ne visi didžiuojasi teroristais.

Tačiau, kai besislapstantį Sadamą amerikiečiai pagavo ir kaip „normalų“ žmogų pasodino į kaltinamųjų suolą, „demokratijos“ kritikavo JAV už nusikaltėlio teisių pažeidimus ir už jo „teisių pilnai nebojusį“, JAV įtakojamą teismą.

Vakarų „liberalai“ (socialistai) paniekino teisę. Jie paniekino žmogaus gyvybės vertę gindami masinių žudikų gyvybes ir „teises“, tuo žudiko gyvybės vertę pakeldami virš šimtų jo aukų gyvybių. Atrodo, kad logiškiau būtų advokatais aprūpinti į kaltinamųjų suolą pasodintą žvėrį hieną, suėdusį stirnelę, ar avytę prarijusį krokodilą, negu Rainių ir Červenės lietuvišku krauju susitepusius kraujoholikus žudikus.

Valstybė neturi tapti „besvorių“ politikų įkaite

Rugsėjo 10 d. Seimas pradeda naują rudens sesiją. Atrodo, Seimas darbą privalės pradėti nuo savo vadovybės keitimo. Dabartinis Seimo pirmininkas Arūnas Valinskas, po išsamių reportažų žiniasklaidoje apie jo draugiškus ryšius su Kauno nusikaltėlių „Daktarų“ grupuotei priskiriamu vienu jos narių Rolandu Michalskiu, pravarde Micha, bei Prezidentės Dalios Grybauskaitės vienareikšmiško raginimo trauktis iš šio posto, savo pareigų eiti nebeturi moralinio pagrindo.

Praėjusį pirmadienį Seimo pirmininkas viešai kreipėsi į Lietuvos piliečius, tvirtindamas esantis politinių intrigų auka ir posto savo noru palikti neketinantis. Klausantis šios A.Valinsko kalbos ir jo apeliavimo į rinkėjus ir rinkėjų valią, atmintin iškilo ir kitų panašių jaunų politikų neva principinė pozicija „nepasiduoti iki galo“. Tokiais atvejais aiškiai matosi čia ir dabar užsigeidusių būti politikais asmeninių ambicijų ir valstybinio mąstymo neproporcingas santykis. Metus kitus (ar net dar trumpiau) dirbę partinį ir visuomeninį darbą, pagudravę, pasinaudoję palankiomis situacijomis ir per greitai, per lengvai gavę aukštus, valstybę reprezentuojančius postus tokie „gudragalviai“ nuo viršaus nupučiami lyg lengvutės plunksnelės dėl akivaizdaus politinio svorio trūkumo.

Žinoma, žmogui staiga ir nepelnytai atsidūrus aukštoje pozicijoje, aukštame poste, sunku susivokti, ar esa savo vietoje. Ypač tuomet, kai trūksta savikritiško mąstymo. Tačiau mums, piliečiams, nelabai turėtų rūpėti dvasiniai aukštų pareigūnų išgyvenimai, jų asmeninės ambicijos ir emocijos: juk tokiu atveju kalbame ne apie vieną ar kitą asmenį, bet apie valstybę. Kodėl valstybė ir visi jos piliečiai turėtų spėlioti: pildys A.Valinskas savo draugo daktarinio Michos pageidavimus, užsakymus, norus, pasiduos jo įtakai ar ne? Valstybė ir jos piliečiai negali tapti vieno paprasto, eilinio, jauno, viešai susikompromitavusio politiko įkaitais. Argi Lietuvoje nebėra išsilavinusių, nepriekaištingos reputacijos žmonių, kurie nestabdytų Seimo darbo, nežemintų šalies reputacijos tarptautinėje bendruomenėje ir neverstų mūsų galvoti, kad organizuotos nusikalstamos grupuotės gali būti „pridengiamos stogu“ aukščiausiu lygiu?

Kita vertus, ne tik valstybė tapo savotiška įkaite šių besvorių politikų lėkštuose viražuose. Didžiausia įkaite šiuo metu yra Seimo valdančioji dauguma ir jos pagrindinė ašis – Tėvynės sąjungos–Lietuvos krikščionių demokratų frakcija. Jei Seimas slaptu ar viešu balsavimu gali pašalinti susikompromitavusį A.Valinską iš Seimo pirmininko posto, tai dabar į valdančiąją daugumą įeinanti buvusi Tautos prisikėlimo frakcija, šią vasarą skilusi į dvi dalis, dvi atskiras frakcijas, ir bendrai Seime ir valdančiojoje koalicijoje turinti 20 narių, negali būti „pašalinta iš posto“. Situacija susiklostė tokia, kad dabar valdantiesiems priklausantys 20 Seimo narių riejasi tarpusavyje ir, tikėtina, nėra atsakingi prieš jokią partiją. Šios „klajojančios sielos“, dažniausiai matomos skandalingų televizijos laidų eteryje, yra mūsų rinkėjų lengvabūdiškumo, neatsakingumo ir to paties valstybinio mąstymo trūkumo pasekmė. Dabar ekonomikos nuosmukio padarinius švelninanti ir valstybę nuo bankroto gelbstinti A.Kubiliaus Vyriausybė ir Seimo valdančioji dauguma turi su jomis taikstytis ir kartu organizuoti valstybinės svarbos darbus.

Todėl visiškai ne nuostabu, kad antradienį A.Kubilius abiejų suskilusios Seimo Tautos prisikėlimo partijos frakcijos dalių nariams tiesiog pasiūlė įsilieti į konservatorių gretas.

Iš tiesų toks ryžtingas Ministro pirmininko ir TS-LKD partijos pirmininko siūlymas gali reikšti tik vieną – rimtai dirbantiems politikams galiausiai pabodo niūniuoti ir čiūčiuoti buvusių TV žvaigždžių partiją, pabodo būti tąsomiems ir atitraukiamiems nuo rimtų darbų dėl A.Valinsko bendrų pasilinksminimų su buvusiais ar tebesamais nusikaltėliais. A.Kubilius ne dviprasmiškai išsakė, kad Seimo nario mandatus turintys „prisikėlėliai“ ir „ąžuoliniai“ privalo pasirinkti, į kokią realiai veikiančią partiją jie nori įsilieti ir pradėti dirbti.

Dažnai kaltinamas atlaidumu A.Valinskui premjeras iš tiesų laikosi griežtos provalstybininko pozicijos. Paraginęs skilusios TPP frakcijos narius jungtis prie konservatorių arba liberalų, jis taip pat pareiškė, kad „ministrų postai labiau tinkami „tradicinių“, o ne naujai susiformavusių partijų atstovams“.

Tikėkimės, kad ši griežta premjero pozicija kuo greičiau padės stabilizuoti padėtį Seime ir valdančiojoje koalicijoje ir kai ką pakeitus Vyriausybėje bus vėl visu rimtumu kibta į valstybinės svarbos darbus.

Ingrida VĖGELYTĖ

Slaptųjų protokolų dvasiai ne vieta 21 amžiaus politikoje

Europos valstybių lyderių rugsėjis prasidėjo Lenkijoje, Gdanske, Antrojo pasaulinio karo 70-mečio minėjimu. Prie Gynėjų memorialo, esančio Gdansko pajūrio karinių įtvirtinimų teritorijoje Vesterplatėje, kur 1939 m. rugsėjo 1 d. įvyko pirmasis pasaulinio karo mūšis, susirinkę Europos šalių vadovai uždegė žvakių žiauriausio istorijoje karo aukų atminimui. Ar visi jie vieningai, kaip didžiausią blogį, įvertino stalinizmą ir nacizmą? – klausiame interviu Seimo delegacijos Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) Parlamentinėje Asamblėjoje vadovės **Vilijos ALEKNAITĖS-ABRAMIKIENĖS**.

– Lietuva rugpjūčio 23-iąją minėjo „Baltijos kelio“ dvidešimtmetį. Sukako 70 metų nuo Antrojo pasaulinio karo pradžios. 1939 m. rugpjūčio 23-iąją buvo pasirašytas Molotovo-Ribentropo paktas. Šios sukaktys turi glaudžias sąsajas. Pakomentuokite Europos šalių vadovų kalbas.

– Vesterplatės renginio mastas paliudijo, kokią didelę reikšmę šiai sukakčiai skyrė Lenkijos valstybė ir kaip ji skatina istorinę atmintį savo šalyje ir Europoje. Tai pastiprinimas ir mums, ką tik paminėjusiems Molotovo-Ribentropo pakto 70-mečio ir „Baltijos kelio“ 20-mečio sukaktis, ir paskatinimas tęsti veiklą tarptautinėje erdvėje drauge su panašaus istorinio likimo Europos valstybėmis, siekiant vienodai teisingo totalitarinių režimų nusikaltimų įvertinimo. Akivaizdu, jog Lietuvos reiškiama pozicija dėl nacizmo ir stalinizmo yra sudėtinė vieningo Europos politinio proceso dalis.

Iš Vesterplatės kalbų išskirčiau Lenkijos prezidento Lecho Kačinskio kalbą. Ją tendencingai interpretuoja Rusijos žiniasklaida. Priekaištaujama, neva dabartinę Rusiją L. Kačinskis apkaltino totalitarizmu. To nebuvo pasakyta. Tačiau Lenkijos prezidentas drąsiai ir atvirai, dalyvaujant Rusijos premjerui Vladimirui Putinui, pasakė, jog šiuolaikiniame pasaulyje reiškiasi neoimperializmo tendencijos – tai paliudijo Gruzijos karas, ir kad negalima taikstytis su imperializmo apraiškomis, ypač žvelgiant į 20 a. istorijos pamokas. Stipriai pasisakė ir Lenkijos premjeras Donaldas Tuskas. Vieną jo frazę verta pakartoti: „Laisvė visada geresnė už bet kokią nelaisvę“.

– Kremliaus atstovai kol kas neketina atsiprašyti už Baltijos šalių okupaciją bei aneksiją. Esate viena iš ESBO Parlamentinėje Asamblėjoje priimtos rezoliucijos dėl Molotovo-Ribbentropo pakto autorė. Kaip ją vertina Kremlius ir Europa?

– Šią vasarą po Vilniaus sesijos Kremliaus aplinka išvystė informacinį karą ir savo, ir užsienio žiniasklaidoje apkaltindama Baltijos šalis visomis įmanomomis nuodėmėmis ir bandydama atsakomybę už Antrojo pasaulinio karo pradžią perkelti ant Vakarų demokratijų. Tai sukėlė natūralų rezonansą Vakaruose. Atostogų metu buvo įdomu ir malonu stebėti, kiek daug dėmesio Molotovo-Ribentropo pakto vertinimui skyrė pagrindiniai užsienio internetiniai portalai. Manau, kad Kremliaus propagandininkai gerokai persistengė ir paskatino Vakarų Europą rimčiau atsigręžti į praeitį. Britų žiniasklaidos kompanija BBC paskelbė visą rinkinį straipsnių apie Stalino-Hitlerio sąmokslus ir tikruosius jų ketinimus. Aiškiai jautėsi, kad Vakaruose susirūpinta istorinės atminties gaivinimu. Pažymėtina, jog Vakarų žiniasklaidos, ypač BBC, požiūris į Antrojo pasaulinio karo pradžios priežastis mums labai artimas, todėl netiesioginiu būdu gynė ir mus nuo Kremliaus inspiruotų propagandos šūvių.

Kremliaus interpretacijos svyravo nuo visiško rezoliucijos menkinimo, kai buvo sakoma, kad rezoliucija tik rekomendacinė ir neturi jokios reikšmės, iki atviro smerkimo, kuris neretai skambėjo kaip grasinimas. Šiaip ar taip, kaip teisingai pasakė diplomatas Žygimantas Pavilionis, Vilniaus rezoliucija jau tapo istoriniu faktu. Jos neįmanoma užmiršti, „apeiti“, nutylėti. Paradoksalu, bet pats Kremlius ją sureikšmino, neadekvačiai puldamas jos esmę. Prisipažinsiu, nustebau, kai Rusijos prezidentas D. Medvedevas, artėjant rugsėjo 1-ajai, ESBO Parlamentinėje Asamblėjoje priimtą rezoliuciją įvardijo kaip blogį ir ją kritikavo.

– Prieš rugsėjo 1-osios minėjimą Gdanske Lenkijos laikraštyje „Gazeta Wyborcza“ pasirodęs Rusijos premjero V. Putino straipsnis, kuriame jis atsiprašė už Katynės žudynes, tačiau apkaltino Vakarus, jog jie paliko Tarybų sąjungą vieną akis į akį su nacistine Vokietija, sulaukė įvairios reakcijos.

– Reikia pripažinti, jog Vesterplatėje V. Putino kalba buvo pakankamai nuosaiki, jeigu lygintume su jo paties ankstesniais pasisakymais šia tema. Premjero V. Putino straipsnis ir portalo www.regnum.ru reakcija į šį straipsnį – kažkas visai nauja. Pirmą kartą naujojoje istorijoje Kremliaus kuruojama žiniasklaida leido sau kritikuoti patį V. Putiną – priekaištauti jam dėl per minkšto tono, dėl bergždžio noro įtikti lenkams, kuriems, anot kritikų, vis tiek įtikti neįmanoma. Komentare yra mintis, kad premjerui reikėtų teisintis ne prieš lenkus, bet prieš Rusijos viešąją nuomonę. Beveik tuo pat metu, kai pasirodė šis V. Putino straipsnis, vienas iš Rusijos Dūmos deputatų pareiškė, kad galbūt reikėtų atšaukti 1989 m. gruodžio 24 d. SSRS Liaudies deputatų tarybos paskelbtą dokumentą, kuriuo buvo denonsuotas Molotovo-Ribentropo paktas.

Kremliaus ir šalia jo veikiančių propagandistų chore mes girdėjome kakofoniją ir skaitėme prieštaringus pareiškimus, kurie dažnai rėmėsi neteisingais, netgi melagingais faktais arba nutylėjimais. V. Putinas pareiškė, kad tokių sutarčių, kaip Molotovo-Ribentropo paktas, anuomet pasirašyta ne viena ir jos visos moraliniu požiūriu maždaug panašios. Tačiau tai netikslu. Ne pats paktas davė pradžią karui, o jo slaptieji protokolai, kurie padalijo Europą įtakos sferomis, pažeidė valstybių suverenitetą, jų piliečių teises, ir kaip tik jie teisės požiūriu yra nusikalstami.

– Koks bendras vaizdas visa tai sudėliojus į vieną mozaiką?

– Aršus ir prieštaringas daugiabalsiškumas iš Kremliaus rodo, kad net ir pati Rusija negali „apeiti“ Molotovo-Ribentropo pakto 70-mečio ir jį mininčios Europos pakankamai vieningos laikysenos. ESBO Parlamentinė Asamblėja Vilniuje taip pat pademonstravo vienybę, kai tik aštuoni parlamentarai balsavo prieš minėtos rezoliucijos priėmimą. Juk Asamblėjoje – 320 narių. Nebuvo valstybės, kuri protestuotų, net baltarusiai konstruktyviai nutylėjo šį faktą. Tai rodo, kad būdamas perdėm užsispyrėliškas, Kremlius vis labiau save izoliuoja.

Kalbėjosi Loreta JASTRAMSKIENĖ

Kapai be kryžių, kryžiai be kapų...

Tokiais žodžiais kaunietis rašytojas Albinas Slavickas pavadino šiemet pasirodžiusią savo esė knygą apie rezistencijos laikotarpio Lietuvos partizanų kovas. Gražūs, prasmingi ir visiems suprantami žodžiai!

– Ne aš juos išmąsčiau, – sako Albinas. – Tokie žodžiai įrašyti koplytstulpyje nukankintiems ir žuvusiems Bulavams Kalpokiškio vienkiemyje, Rokiškio rajone: tėveliui Pranui, nužudytam Rokiškio kalėjime, žuvusiems sūnums partizanams Jonui-Vėjui (1926–1947), Antanui-Budriui (1928–1949), Juozui-Iksui (1922–1949) ir jo žmonai poetei Dianai Glemžaitei (1925–1949).

Žuvusiųjų dukters ir sesers Elenos Bulovaitės-Žebrienės bei kaimyno tautodailininko Leono Juozonio pasakojimai mus nuveda į laikotarpį, kai pavyzdingo ūkininko šeima okupanto buvo sunaikinta, jų gražus 50 hektarų ūkis paverstas dykyne, likusius gyvus vaikus užaugino svetimi... Pradžia buvo pasipriešinimas plėšikaujantiems raudoniesiems partizanams, kurie, okupantams sugrįžus, tapo tardytojais ir kaltintojais. Pirmą nužudė tėvą. Jau 1949 metų pabaigoje MGB per užverbuotą Antaną Lūžą – agentą „Maskvą“ įviliojo likusius to krašto partizanus į gerai įruoštą slėptuvę su krosnele, lentynom, septyniais gultais, maisto atsargomis. Lapkričio 14-ąją išdavikai į bunkerį, kuriame ilsėjosi šeši partizanai, įmetė prieštankinę granatą...

Dar keli žodžiai apie Dianą Glemžaitę. Pusketvirtų metų iškalėjęs lageryje Dianos tėvas iš Vorkutos buvo atvežtas į Vilniaus kalėjimą ir vėl teistas. Po teismo išvežtas dar penkeriems metams į lagerį už Irkutsko. Netrukus į Sibirą išvežta ir Dianos motina bei broliai ir sesuo. Kauno Vytauto Didžiojo universiteto studentę Dianą su Juozu Bulovu sutuokė Alizavos klebonas kunigas J. Merkys. Diana slapstėsi, iš jos širdies gelmių rašytuose eilėraščiuose jautėsi tragiškos baigties nuojauta...

Knygoje kitas įdomus pasakojimas apie Valentinos (1913–1945) ir Florijono (1907–1945) Budnikų iš Paužuolių kaimo, Taujėnų valsčiaus, ir jų šeimos likimą. Vyčio apygardoje partizanas F. Budnikas turėjo Plieno slapyvardį. Mokytoja Valentina padėjo partizanams, platino spaudą, teikė žinių. Moteris jautė, kad nelaimė jau eina iš paskos, baiminosi dėl trijų sūnelių likimo, tačiau pareiga Tėvynei tą baimę nugalėjo. Deja, 1945 metų liepos 26-ąją, nešančią maistą netoliese įsikūrusiems partizanams, ją sulaikė kareiviai. Kankinama vyro slėptuvės neišdavė, tačiau šunys aptiko bunkerį. Nelygiame mūšyje vyrai žuvo, Valeriją žmonės rado subadytą durtuvais, sumuštą, be gyvybės ženklų. Sako, kankintojai buvo tokie žiaurūs, kad moters kūne buvo matomi net septyni durklo dūriai tiesiai į širdį... Likusius tris vaikus – Gediminą, Juozą ir Antaną – priglaudė teta Vanda Buteikienė. Budnikų pavardę šiandien Kaune žino visi: Gediminas Budnikas buvo ne tik žymus krepšininkas, bet ir politikas, Kauno miesto vicemeras, Antanas – irgi buvęs sportininkas.

Knygoje suskaičiavau apie pusšimtį šeimų likimų aprašymus. Žinoma, vieniems skirta daugiau vietos, kitiems – pernelyg mažai, tačiau pasakojimuose – tikros istorijos, nenukeliausiančios į nežinią. Apie partizanų vadų: generolo Jono Žemaičio-Vytauto, Adolfo Ramanausko-Vanago, Juozo Lukšos-Daumanto, gyvenimus ir kovą vargu ar ką nors nauja autorius galėjo parašyti, nebent slėptuvių, kuriose jie slapstėsi, piešinių publikacija. Tačiau džiugu, kad knygoje yra pasakojimai apie politiniams kaliniams gerai pažįstamą partizaną Pijų Krušinską iš Krušinskų kaimo Kazlų Rūdos valsčiaus, taip pat apie Antaną Karvelį-Sindikovo, Justiną Garšvą-Maratoną, Juozą Švendrį-Barsuką. Kai kurie pasakojimai trumpi, nedaug ką pasakantys apie herojų, pavyzdžiui, Broniaus Znaidausko atsiminimų fragmentai. Žinodamas pastarojo žmogaus ir Žiežmarių krašto partizanų kovos istoriją, jos ir pasigedau.

Vienas iš pasakojimų kiek suintrigavo. Tai Antano Šiliaus ir vertėju dirbusio Petro Brazausko gyvenimų istorija, kai silpnavaliai jaunuoliai bėgdami nuo sovietinės kariuomenės atsidūrė NKVD rankose. Gyvenimas juos pamurkdė, tačiau privertė apsigalvoti. Tai Antanas Šilius bandė perspėti Kunigų seminarijos prof. B. Baliuką, vyskupą V. Borisevičių, arkivyskupą M. Reinį, kad juos ruošiamasi suimti. Pragariškos NKVD mašinos lengvai nesustabdysi, tada Antanas Šilius, P. Brazauskui žinant, suruošė pasalą ir nužudė, kaip jis manė, visų negerovių kaltininką – saugumietį majorą J. Petkevičių. Deja, saugumas ištyrė šią istoriją, jauni vyrai nuteisti sušaudyti... Saugumietis – didvyris? Bet juk tai mūsų tautos istorija, jos negalima nutylėti.

Vertingoji knygos dalis – partizanų slėptuvių, turėtų ginklų iliustracijos. Dalies slėptuvių brėžiniai – autentiški, nurodytos jų buvimo vietos: Kauno, Utenos, Kupiškio, Prienų, Varėnos rajonuose. Įėjimai iš šulinių, akmenų krūvos, medžių rietuvės, šuns būdos, grūdų aruodo, upelio pakrantės... Tai turėtų sudominti jaunimą, neįsivaizduojantį sąlygų, kuriomis kovojo Lietuvos partizanai. Ginklai irgi paprasti, ne pirmos jaunystės, nes jie nebuvo tiekiami iš Vakarų ir anapus Atlanto. Ne vienas būrys turėjo pats jais pasirūpinti iš priešo, jei neturėjo sukaupę einant frontui.

Rašytojas Albinas Slavickas šiandien didžiuojasi, kad jau 1990 metais pirmasis Lietuvoje išleido knygą „Viešpatie, sugrąžink Tėvynę“ partizanų kovos tema. Septyni tūkstančiai knygos egzempliorių greitai pasklido pas žmones. Dabartinės knygos tiražas – jau tik keturi šimtai....

– Tai paskutinė mano knyga, – su liūdesio gaidele sakė man Albinas. – Padariau, kiek galėjau.

Tik aš netikiu, kad aštuntą dešimtį užbaigęs žmogus išpildys savo žodžius. Juk dar tiek daug nepasakyta apie kovotojus, kentusius katorgą, tremtį ar žuvusius pačioje jaunystėje. Tad lauksime naujų Albino Slavicko knygų.

Stanislovas ABROMAVIČIUS

Pagerbkime žuvusių brolių atminimą

Tėviškė... Čia prabėgo mano vaikystė, jaunystė, prasidėjo kovų keliai. Dabar atvažiuoju prisiglausti prie giminės kryžiaus, be žodžių pasikalbu su čia besiilsinčia mama, tėveliu, prakalbinu dar gyvus savo kaimo žmones. Kai noriu prisiglausti prie tiesos, širdyje susikaupusias mintis ir abejones nuraminu malda. Sutvarkau kapus, uždegu žvakeles ir pajuntu širdyje palengvėjimą...

Nuo mano tėviškės Mackūnų k., Rumšiškių sen., Kaišiadorių r., iki Livintų – du kilometrai. Čia dar išlikę keli nameliai, tačiau dauguma gyventojų atsikėlę iš svetur. Visada stabteliu prie buvusios bene gražiausios kaimo sodybos likučių, prisimenu ten gyvenusius žmones...

Jonas ir Ona Čiurinskai augino septynis vaikus: dukreles Antaniną bei Marijoną bei sūnus – Kazį, Joną, Povilą, Juozą ir Vytautą. Turėjo gražų ūkį, apie 20 ha žemės, tad užėjus sovietams, tapo „buožėmis“. Neišvengė žūčių, lagerių ir trėmimo. Šiandien iš šios giminės neliko nė vieno...

Tėvas Jonas Čiurinskas, g. 1875 m., – vietinis, livintiškis. Žuvo 1944 m. liepą, vos užėjus sovietams. Be kaltės, be mažiausio reikalo sovietų kareivių buvo nušautas prie savo namų.

Motina Ona Čiurinskienė, g. 1878 m., atitekėjo į Pašulius nuo Aukštosios Panemunės. Mirė 1957 m. palaužta netekčių ir sunkios ligos.

Sūnus Kazimieras, g. 1918 m., tarnavo Lietuvos kariuomenėje, prievarta buvo paimtas į vokiečių armiją. Dalyvavo Berlyno gynime; tačiau buvo sunkiai sužeistas, neteko rankos. Atsidūrė Amerikoje, gyveno Kanadoje. 2005 m. grįžo į Lietuvą. Jau kitais metais atgulė Amžinojo poilsio Livintų kapinėse.

Vytautas Čiurinskas, g. 1921 m., karo metu pasitraukė į JAV, gyveno Kalifornijoje, baigė aukštuosius mokslus, tapo gydytoju. Mirė 2005 m., palaidotas toli nuo Tėvynės.

Povilui Čiurinskui, g. 1917 m., pasisekė įsikurti Vilniuje. Iki pat mirties išgyveno dėl tragiško šeimos likimo.

Jonas Čiurinskas, g. 1910 m., – partizanas Pelėnas, nuo 1944 m. rudens – Didžiosios Kovos rinktinės Kariūno bataliono Kirvio būrio, vėliau 2-ojo bataliono 2-osios kuopos partizanas. Žuvo 1945 m. lapkričio 19 d. Mackūnų miške slėptuvėje prie Livintų k. kartu su būrio vadu Antanu Taparausku-Kirviu. Iš pradžių Pelėnui sužeidė ranką, tad negalėjo gintis. Dar bandė trauktis su Kaziu Leikausku-Samaniumi, tačiau pateko į kareivių pasalą. Išvartoje prie Mackūnų Joną rado mirusį. Jo ir tą pačią dieną Livintų miške žuvusio Prano Petkevičiaus-Kariūno palaikai išniekinti Kaišiadorių aikštėje. Kūnų užkasimo vieta nežinoma.

Juozas Čiurinskas, g. 1913 m., – partizanas Jurginas. Nuo 1944 m. rudens – DKR Kariūno bataliono Kirvio būrio 2-ojo bataliono 2-osios kuopos partizanas. Kiek žinau, A rinktinės vadas P. Klimavičius-Uosis buvo paskyręs Jurginą būrio vadu. 1946 m. sunkiai sužeistas į dešinį petį Romato durpyno mūšyje, vėliau negalėjo valdyti ginklo. Gydėsi ir slapstėsi vienas, tačiau 1949 m. buvo išduotas ir nuteistas. Kalėjo Taišeto lageryje, ten 1954 m. žuvo dirbdamas miško darbus.

Rašydama apie šią patriotų, Tėvynės gynėjų šeimą, negaliu sulaikyti jaudulio. Šios šeimos istorija eina į nebūtį. Partizanams Jonui ir Juozui Čiurinskams iki šiol nesuteiktas Laisvės Kovų dalyvio statusas (po mirties), apie juos žinoma nedaug, nors už savo Tėvynę paaukojo gyvybę. Paprasčiausiai neliko savųjų, kurie pasirūpintų jų atminimo įamžinimu. O tie, kurie tai galėtų padaryti, rūpinasi tik savo legendomis.

Salomėja UŽUPIENĖ

Skelbiamas paminklo konkursas

Skelbiamas nemokamas viešas konkursas sukurti paminklą kovotojų, žuvusių už Lietuvos laisvę, Motinai. Vieta paminklui paskirta Kaune, Vytauto prospekte, buvusiose senosiose kapinėse. Kviečiame dalyvauti ir pateikti savo eskizus ir idėjas skulptorius profesionalus ir mėgėjus. Projektus ar maketus atneškite į LPKTS būstinę Kaune, Laisvės al. 39, iki 2009 m. spalio 1 d. 12 val. Prie projekto turi būti nurodyti autoriaus vardas, pavardė, adresas, telefono numeris. Konkursui pateikiamų projektų skaičius ir mastelis vienam asmeniui neribojami.

Projektų ir maketų paroda veiks LPKTS būstinės salėje iki 2009 m. spalio 15 d. Maloniai kviečiame dalyvauti, kreipkitės tel. **(8 37) 323 214**, mob. **8 656 27 860**, el.paštas **tremtinys@erdves.lt**, **lpkts@erdves.lt**.

LPKTS valdyba

Naujos knygos

„Žinau tavo vardą"

Taip pavadintas Tauro apygardos partizanų slapyvardžių vardynas, kurį kruopščiai sudarė rašytojas, kaip pats save pristato, "ne visai savanoriškai „viešėjęs" 1949–1957 metais taigoje", pastaruoju metu – Marijampolės Tauro apyg. partizanų ir tremties muziejaus direktorius, Justinas Sajauskas. Savo knygos pratarmėje autorius rašo: „Šį vardyną sumaniau prieš porą metų mūsų žiniasklaidoje kilus Lietuvos istorijos perrašymo, teisingiau, klastojimo ir juodinimo kampanijai". Slapyvardžiai surašyti abėcėlės tvarka, prie jų – partizano tikroji pavardė ir vardas. Jei pavardė ir vardas nežinomi, knygoje pateikiama kitokia informacija – nurodoma rinktinė, kurioje partizanai kovojo, gimimo metai ar vieta.

Knygoje nėra pasyviųjų (rezervinių) partizanų, ryšininkų ir rėmėjų, užsiverbavusių partizanų saugumietiškų slapyvardžių, slaptų jaunimo organizacijų narių ir... „didvyrių, kurie tokiais tapo po Atgimimo, ieškodami padidintos pensijos".

Naujokai partizanai slapyvardį gaudavo priesaikos metu. Dažniausiai tai būdavo kovos pobūdį ar partizano nusiteikimą atitinkantys vardai: Slapukas, Žaliukas, Šaulys, Klajūnas, Sakalas, Žaibas, Beržas. Autorius knygoje aptaria slapyvardžių – knygoje pateikiamų abėcėlės tvarka – kilmę. Knygos apimtis – 172 puslapiai. Ją atidžiai pavartęs skaitytojas ras įdomios informacijos. Knygos sudarytojui J.Sajauskui tenka padėkoti už kruopščiai atliktą darbą ir idėją tokią knygą parengti.

„Tremtinio" inf.

Įamžintas Poeto atminimas

Rugsėjo 4 d. Kalvarijos miesto kapinėse pašventintas simbolinis antkapis Jonui Gecevičiui, buvusiam politiniam kaliniui, nuteistam 10 metų lagerio ir 5 metams tremties už keturis savo kūrybos sąsiuvinius, atminti.

Neužmirškime, kiek šimtų tūkstančių lietuvių žuvo okupantų lageriuose, kiek buvo dvasiškai suluošintų Lietuvoje.

Dvidešimt dvejų metų jaunasis poetas, Kauno kunigų seminarijos klierikas, vėlyvą 1947 metų rudenį žuvo tolimajame Magadane. Lietuvos žmonės pranašavo J. Gecevičiui tautos dainiaus ateitį...

Išlikusi Ypatingajame archyve poeto kūryba patvirtina neeilinį jo talentą, o kūrybos posmai atskleidžia gilią mintį, Tėvynės meilę.

Spausdiname Jono Gecevičiaus eilėraštį, rašytą 1946 metais.

A.D.

Prie brolių kapo

Laukuos ruduo sparnus palaužęs
Pravirko sielvartu gūdžiu.
Tai ne daina žiedų gegužio,
Tai ne daina jaunų širdžių.

Tai gedulo pritvinkus upė
Po rudenio tamsiu dangum.
Ir medžių lapai mirti supas,
Ir viskas miršta – taip baugu...

Juodi kapuos palinksta kryžiai,
Liepsnelės žvakių pina juos,
Takeliai šlamančiai nudryžę
Dar tviska saulės spinduliuos.

Jauti kažkokią gilią rimtį,
O žvakės mirksi ir žinai,
Ko pradeda širdis nerimti –
Čia ilsis broliai milžinai.

Akis jiems dengia baltas smėlis,
Jie krito tėviškės laukuos,
Ir lūpos kruvinos, pamėlę,
Jau niekad sesės nepaguos.

Kai jie kovos lauke suklupo,
Jų kraujas tryško į vagas.
– Už Lietuvą! – šnabždėjo lūpos,
Kai ištiesė mirtis rankas.

Krauju jie laisvės rytą laistė,
Palūžo saulė durtuvuos,
Rudens lietum sumirkus skraistė
Kapus jų šlamančiai apjuos.

Laukuos ruduo sparnus palaužęs
Pravirko sielvartu gūdžiu,
Tai ne daina naktų gegužio,
Tik skundas pavergtų širdžių.

Pastatykime paminklą Motinai

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga jau ne vienerius metus siekia įamžinti Laisvės Kovotojų Motinų atminimą. Prieš kelerius metus kilo idėja pastatyti simbolinį Kovotojų, žuvusių už Lietuvos Laisvę, Motinos paminklą, numatyta jam vieta Kauno buvusiose senosiose kapinėse. Sumanymas pradėtas įgyvendinti.

Prie šio paminklo pastatymo galite prisidėti ir Jūs, Jūsų šeimų nariai, giminės, kaimynai, pervesdami į Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos DnB NORD banko sąskaitą Nr. LT864010042501566754 norimą paaukoti sumą.

Dėkojame paaukojusiesiems:
Janinai Jankauskienei – 100 litų,
Anicetai Žimkienei – 50 litų,
Eugenijai Dragūnienei – 100 litų,
Liucijai Gerbenienei – 100 litų,
Stasei Lileikienei – 100 litų,
Valei Šimkevičienei – 50 litų,
Aldonai Smailytei-Juškevičienei – 100 litų,
Salomėjai Piliponytei-Užupienei – 100 litų,
Uršulei Malinauskienei – 50 litų,
Juozui ir Elžbietai Juodžiams – 200 litų,
Vincui Stanynui – 200 litų,
Robertui Juršai – 200 litų,
Kazimierai Katinienei – 200 litų,
Aurelijui Antanui Noruševičiui – 1000 litų,
Primai Petrylienei – 100 litų,
Paulinai Gaidelytei – 100 litų,
Janinai Pikiotienei – 100 litų,
Algirdui Milučiui – 100 litų,
Aldonai Kupčinskienei – 100 litų,
Petrui Šlekiui – 100 litų,
Stasei Staponkienei ir Zuzanai Petrikienei – 200 litų,
Valentinui Indriūnui – 200 litų,
A. Petrikoniui ir B. Jakutonienei – 200 litų,
Aleksiui Petrui Savickui – 300 litų,
Lietuvos vietinės rinktinės karių sąjungos Panevėžio skyriui – 300 litų,
Broniui Sagevičiui – 100 litų,
Pranciškui ir Albinai Tamuliams – 200 litų,
Algimantui Būdui, Zenonui Jaškai ir Juozui Kučinskui – 300 litų,
Donatai ir Vytautui Švagždžiams – 300 litų,
Danutei Dzimidavičiūtei-Karankevičienei – 100 litų.

LPKTS pirmininkas Antanas Lukša

Vytautas BINGELIS

Už Lietuvos laisvę kovojo ir vaikai

Pabaiga.
Pradžia Nr. 33 (863)

Aušrą ir jo žmoną man su mama teko maitinti. Mama maistą gamindavo, aš jį atnešdavau 11 val. ryte ir apie 17 val. vakare. Už aukšto kadagio manęs laukdavo partizanas su tuščiais indais... Apie slėptuvės gyventojus 1946 m. birželio 5 d. sovietų saugumui plačiau papasakojo areštuotas J. Kizilaitis-Aušra: „300 metrų nuo Bingelio namo yra slėptuvė, kurioje keletą kartų pabuvojo Vanagas, Daktaras ir kiti nacionalinio pogrindžio vadovai. Dirbdamas „A" grupės štabo slaptoje slėptuvėje, aš kasdien darbe susitikdavau Bingelį, kuris duodavo man atskiras užduotis ir pats betarpiškai dalyvavo antisovietinės literatūros, taip pat ir fiktyvių dokumentų gamyboje." (LYA. B.B.P.-2938. L.54 – N7)

Pavojinga veikla

1945-ųjų lapkritis. Atvėsęs oras Aušrai ir jo žmonai apsunkino darbo sąlygas. Šaldavo rankų pirštai, – tai buvo kliūtis kruopščiai atlikti darbą gaminant fiktyvius dokumentus, todėl Aušra su visa įranga atsikraustė į mūsų gyvenamąjį namą – vienintelį apšildomą kambarį. Tai mamą išgąsdino. Ji pasiskundė parvykusiam Rokui. Tokia padėtis, ko gero, išgąsdino ir dėdę Roką. Jis ėmėsi skubių priemonių galimam pavojui pašalinti. Pirmiausia laikinai sustabdė dokumentų blankų gamybą. Spausdinimo mašinėlę bei kitas priemones sukrovė į maišus ir su Aušra juos išnešė į kluoną. Po to abu kažkur išvyko. Tikėtina, kad jie vyko pas Kazimieraitį. „Laisvės kovų archyvo" 9 tome, 35 puslapyje, pažymėta: „XI.6. Pavakare (...) Kazimieraitis palydi Aušrą su Vaidevučiu pas Briedį ir apsvarsto jo apgyvendinimo klausimus". Maždaug po savaitės, pavakare, atvyko iš Kasčiūnų k. Banado Rimšos sūnus Vaclovas ir išsivežė Aušrą su žmona, kartu ir visus jų darbo įrankius.

(keliama į 6 psl.)

Už Lietuvos laisvę kovojo ir vaikai

(*atkelta iš 5 psl.*)

Tą pavakarę gerai atsimenu. Pūtė šiaurys vėjas. Šalta. Žemė jau buvo pašalusi, nors sniego dar nesimatė. Mama pagailėjo išvažiuojančios moters: jai atnešė paklodę ir padėjo apsivynioti kojas. Gal ji pagailėjo ir mano mamos: saugumo tardoma, nei ji, nei jos vyras Aušra nekalbėjo apie mano mamą. (Lietuvos ypatingajame archyve susijusiose su mūsų šeima bylose nepavyko surasti Irenos Kizilaitienės-Adomėlio ir jos vyro Aušros bent kokios užuominos apie mano mamą.)

Taip išlydėjome į Kasčiūnus mūsų globotinius – Aušrą ir jo žmoną. Daugiau jų nei aš, nei mano mama savo gyvenime nesutikome. Be to, man jau nereikėjo Roko vežioti, jis su Aušra gyveno Kasčiūnuose, Pečkauskų globoje. Rokas parvykdavo namo tik persirengti prieš vykstant į Vilnių ar Kauną, taip pat – po kautynių su sovietais ir jų tarnais. Rokas buvo ten, kur buvo Dainavos apygardos „A“ štabo spaustuvė. Tačiau mūsų baimė dėl jo likimo išliko...

Antroji šeimos tragedija

1946 m. kovo 18 d. – mūsų šeimos antrosios tragedijos pradžia. Tą dieną „Rokas Bingelis, Tomo (...), buvo suimtas LSSR Vidaus reikalų liaudies komisariato (NKVD) Tardymo skyriaus ir laikomas kalėjime Nr. 1“ – tokia nuoroda LYA apie mano dėdę Roką. Tos pačios pažymos paskutinėse eilutėse užrašyta ir dėdės paskutinė gyvenimo data: „Baudžiamųjų bylų abėcėlinės kartotekos Nr. 2 nurodyta, kad Bingeliui Rokui, Tomo, g. 1921 m., nuosprendis (sušaudymas) buvo įvykdytas 1947 m. vasario 7 d.“

Po Roko arešto, 1946 m. kovo pabaigoje, suėmė, kol kas – apklausai, ir dėdę Adomą. Jį nuvežė į Lukiškių kalėjimą. Ten „sutiko“ brolį Roką. Sugrįžo į namus su gera žinia: Rokas gyvas ir laukia teismo. Tai išgirdę tikėjomės kada nors dar jį pamatyti. Tačiau mane ir mamą nuliūdino Adomo įspėjimas, kad mūsų šeima bus įtraukta į tremiamųjų sąrašus. Prasidėjo slapstymosi laikotarpis. Šeima suskilo: dešimtmetis aš su aštuonerių metų Juozu ir septynerių Jonu – „vyrų“ grupė – nakvodavome kaimyno Tomo Volungevičiaus daržinėje. Mama, Malvina Bingelienė, su dvejų metų Julyte apsigyveno brolio Izidoriaus Bingelio šeimoje. Dėdė Adomas buvo vienas, nevedęs. Kur jis nakvodavo, mums nežinoma. Dvylikametė sesuo Onutė nuo 1944 metų tarnavo pas ūkininką Gudakiemio kaime.

1946 m. gegužę areštuotas Jonas Kizelaitis-Aušra. Jo laikyseną sovietų saugumo atžvilgiu konkrečiai apibūdino A. Ramanauskas-Vanagas: „Išdavė viską, ką tik atsiminė“. Suprantama, Aušra negalėjo neatsiminti Adomo, pas kurį jis gyveno. 1949-aisiais Adomas buvo suimtas, įkalintas Vilniuje. 1950 m. balandžio 8 d. ištremtas į Krasnojarsko kraštą penkeriems metams.

Represijų išvengėme

Iš suaugusiųjų liko viena mama su penkiais mažamečiais vaikais. Vasarą nuo bado mus gynė miško uogos, grybai ir kaimynų malonė...

1949-ųjų lapkritis. Atšalęs oras privertė grįžti namo, rizikavome būti ištremti. Mama įstojo į organizuojamą „Gegužės pirmosios“ kolūkį. Gavo 60 arų dirbamos žemės ir galimybę pasinaudoti kolūkio arkliais. Taigi su mama tapome kolūkiečiais.

Dėdė Adomas apie 1960 metus grįžo iš tremties. Pasisvečiavęs išvažiavo į Domeikavos kaimą Kauno rajone. Ten vedė. Mirė 1976 m. Palaidotas Purplių kapinėse.

Aš 1956 m. įstojau į Alytaus vairuotojų kursus. Juos baigęs septynerius metus dirbau Varėnos rajone vairuotoju, taip pat autotransporto šaltkalviu įvairiose rajono įmonėse. Teko dirbti ir miško kirtėju. Dėl ligos netarnavau kariuomenėje.

1961-aisiais vedžiau Birutę Karlonaitę, kilusią iš Dubinyko kaimo Merkinės valsčiuje. Išauginome dvi dukteris: Laimą Zdančiuvienę, gyvenančią Druskininkuose ir dirbančią „Ryto“ gimnazijoje lietuvių kalbos mokytoja, ir Valę Grincienę, gyvenančią Radviliškyje ir dirbančią Šiaulių apygardos geležinkelyje. Jos vyras Gintaras Grincas, 2007-ųjų rudenį atvykęs į Vilnių, Gedimino pr. 40/1 namo sienoje atsitiktinai pastebėjo akmens plokštėje iškaltą įrašą: „Rokas Bingelis-Vaidevutis 1921–1947“. Supratome, kad 50 metų sugrįžtančio Roko laukimas buvo beprasmis – Vaidevutis sovietų nužudytas... 2007-ųjų rudenį pradėjome jo žūties aplinkybių paieškas.

Mano šeimos istorija panaši į daugelio. Daug skaudaus ir nepelnyto iškentėta ir pakelta. Nereikia aklai pykti ir kaltinti – nebepakeisi. Svarbiausia – negalima pamiršti, nes užmarštis – tai abejingumo daigas. Prisiminti visus, kovojusius už Lietuvos laisvę bei pasiaukojusius dėl jos, ir gyventi. Taigi gyvenimas tęsiasi...

Paminėkime 1949 m. žuvusių Prisikėlimo apygardos Žaliosios rinktinės partizanų atminimą

Rugsėjo 19 d. (šeštadienį) 11val. Radviliškio rajono Dambavos parapijos bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už 1949 m. žuvusius Prisikėlimo apygardos Žaliosios rinktinės partizanus (sąrašą pateikiame žemiau). Po pamaldų aplankysime Žaliosios rinktinės štabo partizanų žūties vietą Padauguvienio vienkiemyje, pabendrausime. Kviečiame dalyvauti buvusius partizanus, žuvusiųjų artimuosius, moksleivius, visus besidominčiuosius Lietuvos istorija.

LLKS Prisikėlimo apygardos Žaliosios rinktinės partizanai, žuvę 1949 metais

Eil.Nr.	Žūties data	Vardas pavardė	Slapyvardis	Žūties vieta
1.	1949-01-25	Petras Masiulaitis (apygygardos vadas)	Virpša, Giria	Padaugyvenio vienkiemis
2.	„	Ona Brazauskaitė	Vaikutis	„
3.	„	Antanas Brazauskas	Žaibas	„
4.	„	Mečislovas Baltramiejūnas	Tadas	„
5.	„	Petras Paluckas	Žukas	„
6.	„	Kazys Venslovas	Dėdė, Pilsudskis	„
7.	„	Juozas Montvilas	Apuokas	„
8.	1949-03-04	Aleksandras Šliurpa	Gruodis	Kutaičių kaimas
9.	„	Juozas Dominauskas	Kęstutis	„
10.	„	Leonas Mačėnas	Bijūnas	„
11.	„	Alfonsas Karskis	Kuosa	„
12.	„	Kazimieras Zaleckas	Žilvitis	„
13.	„	Vladas Kazlauskas	Perkūnas	„
14.	„	Edmantas Petraitis	Aimutis	„
15.	1949-03-11	Petras Mečionis	Lapas	Eleniškių vienkiemis
16.	1949-03-15	Monika Mingėlaitė	Ditė, Gražina	Balandiškiai
17.	„	Laurynas Mingilas	Džiugas	Šiluvos apylinkė
18.	„	Jonas Mančauskas	Valstietis	Balandiškiai
19.	„	Teodoras Morkis	Sakaliukas	„
20.	„	Liudvikas Buivys	Karvelis	„
21.	1949-03-17	Leonas Gilys	Žagrė, Agnieška	Prie Baisogalos
22.	1949-03-18	Vaclovas Brazauskas	Vairas	Arimaičių kaimas
23.	1949-03-19	Vytautas Česnakavičius	Valas, Daujotas	Laipuškių vienkiemis
24.	„	Algirdas Meškauskas	Lapinas	„
25.	„	Jonas Ivanauskas	Lizdeika	„
26.	1949-04-25	Apolonija Vaičiulienė	Poviliukas	Radvilonių miškas
27.	„	Steponas Rimaitis	Strazdas	nukankintas provokatorių
28.	„	Alfonsas Mikšys	Laisvūnas	„
29.	„	Petras Mikšys	nežinomas	Voskonių vienkiemis
30.	„	Zenonas Jakimavičius	Putinas	nukankintas provokatorių
31.	„	Antanas Algis Valys	Slapukas	„
32.	„	Adolis Žvigaitis	Ryšininkas	Kriaukėnų kaimas
33.	1949 m. per šv. Velykas	Marytė Norbuntaitė	Rėmėja	Kreivakiškio miškas
34.	1949-08	Kazys Portapas	Daunys	Puodiškių miškas
35.	„	Nikodemas Macys	Kiaunė	„
36.	„	Zenonas Antanaitis	Bitė	„
37.	„	Jonas Eidrigevičius		„
38.	„	Juozas Tamošiūnas	Frankas	„
39.	„	Aleksas Murkevičius	Apynojus	„
40.	1949-08-13	Petras Bartkus (srities štabo viršininkas, 1949 m. vasario 16 d. Deklaracijos signataras)	Žadgaila	Užpelkių miškas
41.	„	Bronius Liesis	Naktis	„
42.	„	Vytautas Šniuolis	Vytenis	„
43-44	„	Du nežinomieji		„
45.	1949-11-01	Birutė Šniuolytė	Ida, Ramunė	Šiminių giria
46.	1949-08	Kazys Čepulis	Plienas	Baukų kaimas
47.	1949	Bronius Burnys	Mauras	Komariškės
48.	1949-09-14	Bernardas Daubaras	Uosis	Aukštelkų miškas
49.	„	Vincas Tarbūnas	Dagys	„
50.	„	Alfonsas Simansonas	Karpis	„
51.	„	Steponas Vaišvila	Uodas	Aukštelkų miškas
52.	„	Antanas Samuolis	Druteika	„
53.	1949-12-11	Liuda Venslovaitė	Ryšininkė	Preičiūnų kaimas
54.	„	Stasys Banilis	Smidras	„
55.	„	Jonas Bulzgis	Klevas	„
56.	1949	Matas Mickus	Riešutas	Prie Gimbogalos pervažos

Atleiskite, jei kai kurių vardų nežinodami neįtraukėme, nes laiko dulkės negailestingai užklojo.

LLKS atkurtos Prisikėlimo apygardos taryba

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“

Prenumeratos indeksas – 0117.

Prenumerata kainuoja: 1 mėn. – 6,40 Lt, 3 mėn. – 19,20 Lt.

Vienas savaitraščio numeris kainuoja 1,60 Lt.

„Tremtinys“ išeina keturis kartus per mėnesį. Prenumerata priimama „Lietuvos pašte“ iki kiekvieno mėnesio 22 dienos.

Netekome Kengyro sukilimo dalyvės

Rugsėjo 1 dieną nustojo plakti daug iškentėjusios, Kengyro sukilimo metu tanko sužalotos Vladutės širdis...

Vlada MILIŪTĖ gimė 1926 m. lapkričio 20 dieną Varėnos rajono Maksimonių kaime. Baigusi pradžios mokyklos keturis skyrius, gyveno kartu su tėvais ir kiek įmanydama padėjo į pogrindį pasitraukusiems broliams Juozui ir Kostui, jų bendražygiams. 1951 m. areštuota. 1952 m. sausio 10–12 dienomis LSSR karinio tribunolo nuteista 25 metams griežtojo režimo lagerio ir 5 metams tremties. Buvo išvežta į Karagandos srities Džezkazgano rajono Kengyro lagerius. 1954 m. gegužės 15–birželio 24 dienomis Kengyre pergyveno 40 dienų politinių kalinių sukilimą. Tankui įsiveržus į moterų zoną malšinti beginklių politinių kalinių protestą, Vlada pateko po „geležinio žvėries" vikšrais – buvo sutraiškyta dešinė koja, dešinė ranka ir sumušta galva. Tik po keturių operacijų lagerio gydytojui Chaikinui pavyko laikinai sulipdyti koją ir ranką. Operacijos buvo tęsiamos toliau. Kiek sustiprėjusi Vlada, gavusi pažymą „Buitinė trauka", buvo iš lagerio išsiųsta pas tėvus į tremtį. Vlados, grįžusios į Lietuvą, 1961–1962 m. tėvynėje niekas nelaukė, valdantieji neleido gyventi. Pavyko prisiregistruoti Baltarusijoje. 1963 metais vargais negalais apsigyveno Alytuje.

2006 m. gegužės 21 d. Lietuvos Prezidento dekretu Vlada Miliūtė buvo apdovanota Vyčio Kryžiumi.

Sveikata vis blogėjo kenčiant nepakeliamą skausmą. Paskutinius penkerius metus paguodą ir pagalbą teikė bei rūpestingai Vladutę globojo pasišventusi kaimynė Elena Kilmanienė.

V. Miliūtė palaidota Merkinės kapinėse.

Liūdime kartu su Vladutės artimaisiais.

Buvę bendražygiai – Kengyro lagerio politiniai kaliniai

Pro memoria

Ignas Misiūnas

1927–2009

Gimė Pašvitinyje, neturtingoje šeimoje. Nuo mažens piemenavo pas svetimus žmones. Pradžios mokykloje pasižymėjo gera atmintimi ir mokslo troškimu. Linkuvos gimnazijoje ryškiai atsiskleidė Igno gabumai ir veiklos sugebėjimai. Artimai bendraudamas su ten mokytojavusiu K. Dineika, įsitraukė į moksleivių ateitininkų veiklą, vėliau į prof. Stasio Šalkauskio įkurtą „Gyvosios dvasios" sąjūdį. Baigęs gimnaziją Ignas įstojo į Kauno medicinos institutą. Jo ateitininkiška ir antinacinė veikla vokiečių okupacijos metais, ryšiai su partizanais sovietų reokupacijos metais, buvo paversta politine byla. Buvo suimtas, tardytas ir nuteistas 10 metų lagerio. Kalėjo Šiaurės Urale, dirbo miško kirtimo darbus. Grįžo į Lietuvą. Nepavyko grįžti į Medicinos institutą, tad baigė Statybos fakulteto vakarinį skyrių. Dirbdamas Žemės ūkio projektavimo institute tapo pionieriumi projektavimo darbams pritaikydamas skaičiavimo techniką. Atkūrus Nepriklausomybę įsitraukė į patriotinę ir kultūrinę veiklą. Ilgą laiką buvo „Į Laisvę" fondo Lietuvos filialo valdybos pirmininkas, organizavo studijų savaites, jungusias Lietuvių fronto bičiulius.

Palaidotas Kauno Romainių kapinėse.

Mindaugas Bloznelis

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Bronė Valaitytė

1925–2009

Gimė Šunkarių k., Lukšių valsč., Šakių aps. Šeimoje augo dvi dukterys ir trys sūnūs. Prasidėjus antrajai sovietų okupacijai tėvas Jeronimas Valaitis ir visi trys sūnūs tapo partizanais. Broliai žuvo, tėvas buvo nuteistas 25 m. lagerio. 1944 m. Bronė buvo Tauro apygardos partizanų ryšininkė. 1947 m. suimta, žiauriai tardyta ir nuteista 25 m. lagerio. Kalėjo 8 metus. Grįžusi į Lietuvą apsigyveno pas tetą Leipalingyje, vėliau Sudarge, Sasnavoje Marijampolės r. Paskutiniu metu gyveno Marijampolėje. Atgimimo laikotarpiu aktyviai dalyvavo Sąjūdžio veikloje. Būdama LPKTS Marijampolės filialo nare, aktyviai dalyvaudavo politinėje ir visuomeninėje veikloje.

Palaidota Šakių r. Sudargo kapinaitėse.

Nuoširdžiai užjaučiame seserį, pusseserę ir artimuosius.

LPKTS Marijampolės filialas

Eleonora Žygelytė-Dulinskienė

1925–2009

Gimė Juodiškių k., Alantos valsč., Utenos aps., ūkininkų šeimoje, auginusioje 4 vaikus: sūnų ir 3 dukteris. 1944 m. sūnus Jonas išėjo partizanauti, žuvo 1951 m. Tėvai ir dukterys 1948 m. buvo ištremti į Krasnojarsko sr. Nižnyj Ingašo r. Dirbo miško darbus. Tremtyje Eleonora ištekėjo už politinio kalinio. 1954 m. šeima grįžo į tėviškę, dirbo kolūkyje. Susilaukė dviejų sūnų.

Palaidota Alantos parapijos kapinėse.

LPKTS ir LPKTB Molėtų skyriai

Ona Ūsaitė-Kybartienė

1936–2009

Gimė Padumplių k., Lazdijų r., ūkininkų šeimoje. Augo su keturiais broliais. 1949 m. su šeima ištremta į Irkutsko sr. Brolis Viktoras jau buvo areštuotas ir pasodintas į kalėjimą už ryšį su partizanais. Kalėjime mirė. Brolis Antanas mokėsi Kaune, todėl liko neištremtas. 1958 m. grįžusi į Lietuvą Ona ištekėjo. Šeima užaugino dvi dukteris, sulaukė vaikaičių. Gyveno Klaipėdoje. Dirbo Klaipėdos mėsos kombinate. Aktyviai dalyvavo LPKTS veikloje.

Palaidota Lėbartų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame vyrą, dukteris, vaikaičius ir artimuosius.

LPKTS Klaipėdos filialas

Skelbimai

Rugsėjo 11 d. (penktadienį) LPKTS Marijampolės filialas kviečia į edukacinės pilietinio ir tautinio ugdymo programos **„Vardan Lietuvos"** renginį, skirtą 1947 m. sausio 15–16 d. Nadrausvės ir Juodupių kaimuose (Vilkaviškio r., Pilviškių sen.) įvykusiam Lietuvos partizanų apygardų vadų ir atstovų pirmam suvažiavimui atminti. **12 val.** šv. Mišios Pilviškių Švč. Trejybės parapijos bažnyčioje. **13.30 val.** paminklo Juodupių kaime šventinimas, dalyvių pasisakymai, moksleivių programa, karinio pučiamųjų orkestro bei kolektyvų jungtinio choro koncertas. Šlovės salvės žuvusiems už Lietuvos laisvę pagerbti.

Rugsėjo 13 d. (sekmadienį) 11 val. Alovės parapijos bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už Rokancių, Vieciūnų kaimuose ir Kalesnykų miške žuvusius partizanus ir sovietų teroro aukas. Po pamaldų vyksime į minėtas vietoves, kur bus pašventinti paminklai. Teirautis Vytauto Mačionio tel. **(8 5) 275 7546**, mob. **8 676 14 042**.

Rugsėjo 16 d. (trečiadienį) 12 val. Kauno Šv. Mykolo Arkangelo (Įgulos) bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už Didžiosios Kovos apygardos žuvusius partizanus: **Joną Černiauską-Vaidotą, Praną Ulozą-Bevardį, Petrą Vainių-Sakalą** ir **Vytautą Janavičių-Varpą**, bei **Griškelių** šeimą.

Maloniai kviečiame dalyvauti.

Rugsėjo 19 d. (šeštadienį) 12 val. Varėnos r. Nedzingės kaime prie paminklo pagerbsime šviesų kunigo **Z. Neciunsko**, taip pat – žuvusių už Lietuvos nepriklausomybę karių, partizanų, sukilėlių, šaulių atminimą. Po iškilmingo minėjimo Nedzingės bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios. Po jų – koncertas ir bendra vakaronė. Pasiteirauti tel. **(8 310) 44882 Nijolės**.

Rugsėjo 17 d. (ketvirtadienį) 17 val. Kauno įgulos karininkų ramovėje (A.Mickevičiaus g. 19) Kauno Rezistencijos ir tremties muziejus kviečia į renginį „Viltis žūsta paskutinė...", skirtą partizanų vado **Sergijaus Staniškio-Tėvuko, Lito, Vilties 110-osioms** gimimo metinėms paminėti. **12 val.** šv Mišios Kauno Įgulos bažnyčioje Dalyvaus mons. Alfonsas Svarinskas, S.Staniškio artimieji ir bendražygiai. Partizanines dainas dainuos folkloro ansamblis „Kupolė" (vad. Antanas Bernatonis). Veiks fotografijų paroda, skirta S.Staniškio gyvenimui ir kovai atminti.

Rugsėjo 18 d. (penktadienį) LPKTS rengia žygį Didžiosios Kovos apygardos partizanų takais (Ukmergės ir Jonavos r.). Žygio pradžia 10 val. Ukmergėje, prie paminklo „Lithuania Restituta" (Kęstučio a. 3). Žygio maršrutas: Ukmergė–Dukstynos kapinės–DKA memorialinis parkas – Juodkiškės–Vėpriai–Gelvonai–Upninkai–Jonava. Maršruto ilgis 100 kilometrų.

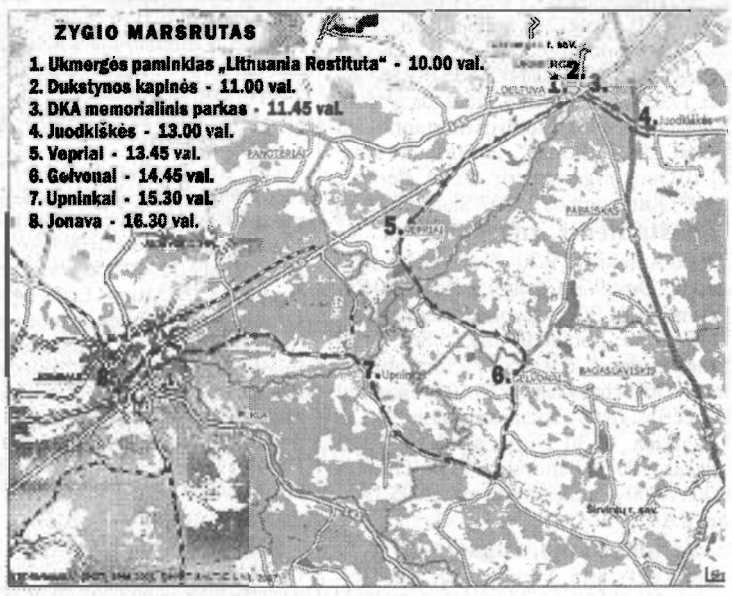

Kviečiame aktyviai dalyvauti.

SL289 **Tremtinys**

Redaktorė - **Jolita Navickienė**
Redakcija: **Aušra Šuopytė, Dalia Maciukevičienė, Vesta Milerienė**

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214 Indeksas 0117. El. paštas: tremtinys@erdves.lt, LPKTS puslapis internete: http://www.lpkts.lt Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440,Nr.LT18 70440600 0425 8365. Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai Ofsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3550. Užs. Nr.

Kaina 1,60 Lt

Redakcija pasilieka teisę trumpinti ir redaguoti straipsnius, rankraščiai negrąžinami. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autoriaus nuomone.